

HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

Oplag: 19.800

Nr. 12

25. septbr.

73. årg.

UDGIVET AF DET DANSKE HEDESELSKAB

1952

naar og hvor
De ønsker det
fra

VANDINGSANLÆG
-omgaaende Levering
-forlang Brochure,

DANSK VANDINGS INDUSTRI
PROJEKTERING · FABRIKATION
INGENIØR HOLGER ANDERSEN
SNOGHØJ FREDERICIA · TELEFON ERRITSØ 125

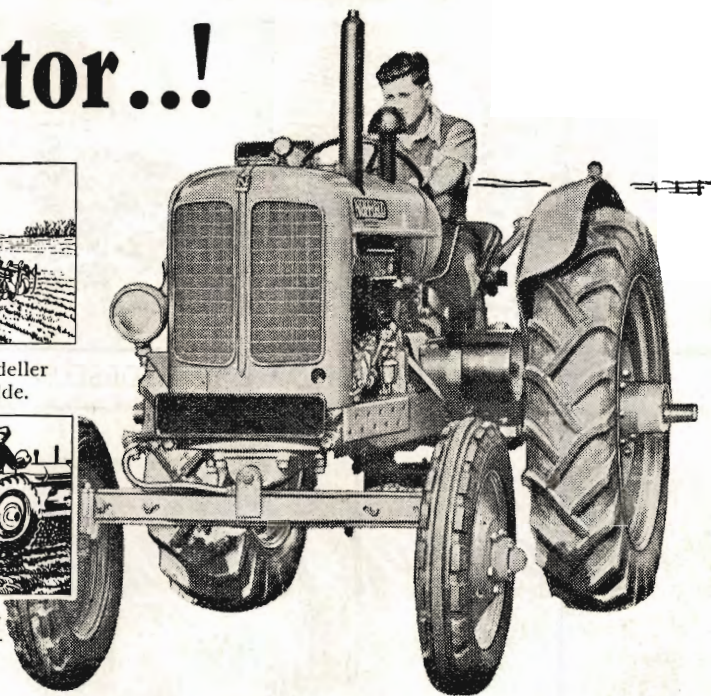
Verdens bedste traktor..!

Radrensning. Alle modeller har indstillelig sporvidde.

Pløjning. Alle kontrolhåndtag er anbragt bekvemt for føreren.

NUFFIELD UNIVERSAL traktoren betegnes af sagkyndige som den mest moderne traktor, der endnu er bygget. Økonomien er enestående både ved store og små belastninger. Køreegenskaber og trækkevne er uovertrufne.

Den hydrauliske løfteanordning har 2

håndtag og 2 uafhængige aftapningshuller for olie til hjælpecylindren. Den kraftige bæreramme med boltehuller og den store frihøjde betinger anbringelse af redskaber både bag traktoren, under maven på den og foran køleren. Sporvidden indstilles ved glidende bagaksel. Benzin 45 hk. petroleum og diesel 40 hk.

FORLANG DEMONSTRATION

NUFFIELD
UNIVERSAL
TRAKTOR

Forhandlere og service-stationer over hele landet

DANSK OVERSØISK MOTOR INDUSTRI A/S, GLOSTRUP

25 b

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekød«) omkring stødfugerne.

Spørg hedeselskabet

A/s Fiskbæk Briketfabrik

Herborg 12

Brostrøms

Planteskole

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

Brug **RANDERS**
REB

Hulkjærhus Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

Aktieselskabet
L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 7050 (3 linier)
Aarhus

Alle arter jordbrugskalk -
SKANDINAVISK KALK & KRIDT 1/3

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10650
Værket telefon Sdr. Tranders 110

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ ingeniør C. G. Madsen
Telefon 34

Prima betonør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. Δ i alle gangbare dimen-
sioner fra 10-60 cm såvel med
som uden muffe

A/s Skive Marktrækontor
Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL . FRØHANDEL

Katalog sendes
gratis paa
Forlangende

Røde drænrør

2"-12"

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa . Telefon 2127

Sophus Berendsen A/S

V. Farimagsgade 41 . København V.
Store Torv 10 . Aarhus

ALT I ENTREPRENØRMATERIEL

Leverandør til hedeselskabet

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

Rødkjærsbro Cementvarefabrik

ved I. T. Birk . . . Telef. Rødkjærsbro 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
Forlang tilbud

Trifoliums Frø

giver stor Høst.

VESTJYLLANDS MERGELFORSYNING

Andelsselskab

påtager sig

udnyttelse af lokale lejer og tilrettelægning af mergelleverancer.

Moderne grab-materiel til rådighed. - Levering af højprocentig mergel fra egne lejer.
Jordbrugskalk og pulv. kalk i fine kvaliteter fra Hillerslev Kalkværk.

Alle oplysninger og tilbud fås hos:

TRIER HØJ,
kassør,
Vostrup.

I. M. LAURIDSEN,
næstformand,
Gørding.

JESPER JESPERSEN,
formand,
Gødstrup.

Det Jensen Buchske legat

Kasse-regnskab for 1951-52

<i>Indtægt.</i>		<i>Udgift.</i>	
Kasse- og bankbeholdning pr.		Indfriet prioritetslån	kr. 6.637,47
1/4 1951	kr. 15.096,38	Kasse- og bankbeholdning pr.	
Renteindtægt	» 238,50	31/3 1952	» 16.840,43
Formindskelse af udest. fordr.	» 1.876,25		
» af effektbeh.	» 3.200,—		
Plantagens driftsoverskud.	» 1.756,61		
Kursavance ved indfrielse af			
kreditforeningslån.	» 1.310,16		
	<hr/> Kr. 23.477,90		<hr/> Kr. 23.477,90

Status pr. 31. marts 1952

<i>Aktiver.</i>		<i>Passiver.</i>	
Den Jensen Buchske plantage	kr. 57.122,99	Netto-formue	kr. 81.959,12
Udestående fordringer	» 1.995,70		
Beholdning af skoveffekter	» 4.000,—		
4 % ny jyske Købstadskredit-			
forenings obligationer.	» 2.000,—		
Kasse- og bankbeholdning.	» 16.840,43		
	<hr/> Kr. 81.959,12		<hr/> Kr. 81.959,12

Viborg, den 16. september 1952.

B. Dalberg Larsen N. Basse Ernst Jensen

Regnskabet er revideret og fundet i overensstemmelse med bøgerne. — Under revisionen er tilstedeværelsen af de i regnskabet opførte kasse- og bankbeholdninger konstateret.

Viborg, den 16. september 1952.

M. G. Mikkelsen
statsaut. revisor.

Bestyrelsen for »Det Jensen Buchske Legat«.

P. b. v.

Chr. Lütichau

Kloakrør — Landbrugsrør
Monierrør — Spidsbundsrør
Mærket \triangle 33, leveres overalt

Hovedkontor tlf. Ringsted 468
Fabrik: Hedehusene, telef. 18
— Birkerød — 468

Ringsted Cementvarefabrik og Tømmerhandel A/S

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 12

25. septbr. 1952

73. årg.

Indtrædende medlemmer indtegnes hos selskabets forretningsførere. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Større bidrag modtages gerne. Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Oplag 19.800 eksemplarer.

Indhold: Legater og sølvbægre i 1952. — De danske Mergelselskaber. — Det gensidige Forsikringsselskab »Dansk Plantageforsikringsforening«. — Nye plantagearealer. — I få ord.

Legater og sølvbægre i 1952

Ved Niels Basse.

I forsommeren bragte Hedeselskabets Tidsskrift en omtale af nogle af de fremragende hedeopdyrkere, der i 1952 er hædret med tildeling af selskabets sølvbæger.

I dette nummer fortsættes med en kortfattet omtale af endnu 4 modtagere af sølvbægeret. Hædersbevisningen er for alles vedkommende uddelt ved en festlighed i sommerens løb:

Chr. og Ane Marie Holden Pedersen, Torsbæk, Hoven pr. Tarm. I 1918 købte Chr. Holden Pedersen sin nuværende ejendom på 36 tdr. ld. med 20 tdr. ld. opdyrket jord for 26 500 kr. Hele den første vinter måtte der fodres med lyng til supplerings af den dårlige høst i 1918 for at holde liv i ejendommens 3 køer og 4 kalve. Den uopdyrkede jord blev i løbet af få år opdyrket, så der kunne bygges stuehus i 1923. I 1930 blev der merglet og igen i 1931 udvidedes bygningerne.

I 1938 tilkøbtes 65 tdr. ld. hede, og da børnene nu var vokset til, kunne der sættes ind med fuld energi på opdyrkningen, så denne var gennemført for et par år siden. I 1945 blev der bygget lade med hestestald, og besætningen er nu 4 heste, 4 plage, 20 kreaturer samt svin og høns. En søn har overtaget en parcel på 34 tdr. ld., og på denne parcel blev der i 1951 opført bygninger.

Prioritetsgælden var i 1918 8000 kr., og nu er den 18 700 kr., men samtidig er ejendomsskylden steget fra 12 600 kr. til 32 000 kr.

Chr. Holden Pedersen blev gift i 1913, og med en opsparat kapital på 1500 kr. købte han først en ejendom i Sdr. Felding, som han solgte med fortjeneste i 1918 for at købe en ejendom i Knaplund ved Hoven, som også blev solgt med fortjeneste. Disse konjunkturgevinster gav ham kapital til at købe den blivende ejendom i Torsbæk og komme i gang her.

Vilhelm og Johanne Christensen, »Ulveholm«, Birkelse. Vilhelm Christensen, der er født i 1890, begyndte på sin nuværende ejendom i

Birkelse i en ret sen alder. I de første år efter sit giftermål i 1921 havde han forskellig beskæftigelse, men disse gav ikke særlig gode økonomiske resultater, hvorfor han var uden nogen kontante pengemidler, da han i 1931 for en købesum af 13 000 kr. overtog et jordareal på 12,5 ha gammel skov i Ulvemosene ved Birkelse.

Vilhelm Christensen tog fat med stor energi på rydning, opdyrkning, dræning og mergling. Dette store møjsommelige arbejde er nu fuldført på de 11,5 ha. Til at klare de første vanskelige økonomiske år var en mælketur en god hjælp.

Samtidigt med kultiveringen af jorden blev der bygget ny lade og kostald, hvilket kostede 10 000 kr.

Der er nu på den før urørte jord skabt et første klasses landbrug med en god besætning bestående af 8 køer, 8 ungkreaturer, 3 søer og 5 fedesvin, 2 heste.

På ejendommen, hvis værdi i dag anslås til 55 000 kr., er der en gæld på 16 000 kr.

Lars og Helene Marie Dalsgaard, Essendrup, Fjellerad. Lars Dalsgaard blev født i 1889 og gift i 1913 med Helene Marie, f. Christensen. I ægteskabet er 6 børn.

I begyndelsen af sit ægteskab var Lars Dalsgaard ejer af forskellige gårde, sidst en ejendom i Annerup på 50 tdr. ld. Ved en indgået kautionsforpligtelse mistede han i 1928 her alt, hvad han ejede, og måtte afstå gården.

Men Lars Dalsgaard lod sig ikke slå ud. Han begyndte da på hel bar bund med at købe 182 tdr. ld. uopdyrket jord på Nøvling hede ved Gunderup for en pris af 90 kr. pr. td. ld., som han straks gik i gang med at få pløjet, merglet og opdyrket. Senere, i årene 1932—36, blev af forskellige gange købt yderligere 55 tdr. ld. uopdyrket hedejord for en gennemsnitlig pris af 250 kr. pr. td. ld. Disse arealer er nu også ved pløjning og mergling bleven bragt i kultur.

For at skaffe midler til bygning, besætning m. m. frasolgtes imidlertid allerede i 1930, efter at det første areal var pløjet og merglet, en del jord, hvor der siden er oprettet selvstændige ejendomme, først 25 tdr. ld., senere 50 og 30 og 17 tdr. ld., ialt 122 tdr. ld., således at det nuværende areal til ejendommen udgør 115 tdr. ld. + 10 tdr. ld. skov.

De første bygninger, som Dalsgaard opførte i 1930, kostede 17 000 kr. Senere er tilbygget for yderligere 17 000 kr., ialt 34 000 kr., så der nu står en smuk velbygget ejendom ud til Gunderup—Ellidshøjvejen.

Der er nu en besætning på ejendommen bestående af 55 kreaturer, 10 heste foruden svin og fjerkræ.

Dette store opdyrknings- og kultiveringsarbejde, ialt på 237 tdr. ld. opdyrket, er langt udover det sædvanlige og er så meget mere beundringsværdig, som det begyndtes uden pengemidler og i en tid, der var økonomisk dårlig for landbruget.

Den smukke veldrevne gård, hvor der for en snes år siden kun var hede, anslås i værdi til 175 000 kr., hvilket sikkert er lavt ansat. På ejendommen er kun en gæld på 28 000 kr.

Bernhard og Else Svendsen, Bodilsgaard, Klitten, Læsø. Bernhard Svendsen blev som 27-årig i 1924 gift med Else Kirstine. De var begge fra Byrum og havde lyst til landbrug, men da der ikke i Byrum var nogen ejendom, der passede til deres sammensparede kapital, købte de i 1924 en lille ejendom længst ude i sognet mellem klitterne på 3½ tdr. ld. med små gamle bygninger og en besætning på 1 ko og 2 får; der var kun lidt jord opdyrket.

De tog med stor energi fat på opdyrkning af jord, de 3½ tdr. ld. kom snart i god drift, og så begyndte de at købe hedeparceller op fra gårdene inde fra Byrum. Disse parceller var ikke lette at gå i lag med, idet de fra gammel tid for en del var overføget med sand, så kun dele af dem kunne dyrkes. I alt blev der i årenes løb sammenkøbt ca. 130 tdr. ld. Af disse er nu opdyrket, merglet og drænet 46 tdr. ld. Der blev, som avl og besætning øgedes, bygget tidsvarende stald og ladebygninger, og der står gode afgrøder på marken. Dog præger tørken og kulden i år afgrøderne, særlig roeafgrøderne.

Der findes nu på ejendommen en besætning bestående af 2 heste, 13 malkekøer, 3 kælvkvier og en del opdræt, 5 grisesøer, 16 ungsvin samt fjerkræ. Der er anskaffet traktor, og der findes en smuk have omkring stuehuset.

Det er et særdeles påskønnelsesværdigt arbejde, her er udført gennem de 25 år. Af helt værdiløs jord er skabt en god landbrugs-ejendom. I hjemmet er opvokset to børn.

Ejendommens handelsværdi kan anslås til ca. 50 000 kr., der hviler en gæld på ejendommen på 20 825 kr.

De danske mergelselskaber

Foreningen De danske Mergelselskabers årsmøde var i år henlagt til Den folkelige Forsamlingsbygning i Aarhus, hvor der blev holdt generalforsamling den 17. juli med stor tilslutning fra hele landet.

I de senere år, med undtagelse af 1951, har mødet været holdt den første ungskuedag. Det kan være en ulempe for nogle, men er dog til fordel for flere, som kommer langvejs fra og alligevel skal til ungskuet.

Kort før generalforsamlingen skulle begynde blev det oplyst, at formanden, gårdejer Vilh. Egsgaard var blevet indlagt på kommune-hospitalet i Aarhus og ikke kunne komme til stede. Næstformanden, gårdejer *Søren Jensen*, Lundtoft, måtte derfor træde til og uden forberedelse aflægge beretning. Gårdejer *S. Egebjerg Thøgersen* blev valgt til ordstyrer.

Beretning

Søren Jensen bød velkommen til foreningens 42. generalforsamling og rettede en særlig velkomst til repræsentanterne for de nye mergelselskaber, der mødte for første gang, og til de indbudte gæster.

Søren Jensen omtalte derefter merglingsarbejdet i det forløbne år og

nævnte, at der fra 1945 til dato var dannet 105 nye mergelselskaber spredt over hele landet, medens de gamle selskaber, som virkede før krigen, er ved helt at afvikle deres virksomhed.

Sammenslutningen består af ca. 100 selskaber med ca. 10 000 medlemmer, men medlemsfortegnelsen trænger til en revision.

Mergelarbejdet er gået støt fremad, og der er udkørt godt 700 000 m³ mergel af 62 selskaber.

Interessen for mergling og kalkning er stadig stor trods stigende priser. Der er dog tegn på, at der vil komme en nedgang i merglingsarbejdet i den kommende tid, og der er grund til, at vi gør opmærksom på faren ved en sådan udvikling, idet resultaterne af jordprøver undersøgt i Jydske Landboforeninger viser stigende kalktrang. Der er tidligere anslået, at der alene til opretholdelsen af de danske landbrugsjorders nuværende kalktilstand årligt skal anvendes mindst 1 mill. tons middelgod mergel eller tilsvarende mængder af kulsur kalk i jordbrugskalk, og da der stadig er store arealer, der er kalktrængende, vil en nedgang i merglings- og kalkningsarbejdet kunne få meget alvorlige følger for landbrugets produktivitet. Det er derfor af stor betydning, at merglingsarbejdet fortsættes og videre udvikles.

Søren Jensen opfordrede repræsentanterne til at stå sammen om den gamle forening, hvis formål er at bistå de enkelte mergelselskaber med løsningen af fællesopgaver til fremme af mergelsagen.

Propr. *J. H. Pedersen*, Teglgaarden, forelagde regnskabet, der blev godkendt sammen med beretningen.

Under et særligt punkt på dagsordenen rejste *Vesterager*, Sdr. Omme, spørgsmålet om foreningens administrationsudgifter.

Kassereren, *Pedersen*, Teglgaarden, oplyste, at man havde sløjftet fællesspisningen.

J. Skjerning Leth, Mejls, mente, at der burde være lidt fest.

Chr. Nicolajsen, Varde, oplyste, at en del af medlemmerne glemmer at opgive hele deres medlemsantal til hovedforeningen og henstillede, at dette forhold bliver rettet, så der betales kontingent af hele medlemsantallet.

Et forslag om kontingentforhøjelse blev udskudt, idet der fra forsamlingen blev givet udtryk for tillid til, at bestyrelsens bestræbelser for at bringe medlemsantallet og dermed også indtægterne op skulle lykkes.

I tilslutning til formandens beretning fremsatte direktør *N. Basse*, hedeselskabet, en række oplysninger om merglingsproblemerne og merglingen i årets løb.

Valg

Til bestyrelsen genvalgte grdr. *Søren Jensen*, Lundtoft, grdr. *J. L. Jakobsen*, Lyngsaa, og grdr. *S. Egebjerg Thøgersen*, Trust, og nyvalgt blev grdr. *Trier Høj*, Vostrup, Tarm, og grdr. *N. Th. Mølholm*, Aarup pr. Hammershøj i stedet for grdr. *Vilhelm Egsgaard*, Thyregod, og *M. Thomsen*, Viborg, der ikke ønskede genvalg.

Bestyrelsen består foruden ovennævnte af: Kassereren, proprietær *J. H. Pedersen*, Teglgaarden, Flauenskjold, *Chr. Nicolajsen*, Plantørgaarden, Varde, grdr. *P. Lund Jensen*, Høstrup, Skive, og grdr. *Sv. Andersen*, Højby Sj.

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

I størrelse fra 2 til 15 tommer . Indhent tilbud Tlf. Højslev 3

Jydsk Skovfrø

Løndal pr. Addit - Tlf. Burgårde 6 u

Frøindsamling i godkendte og udvalgte bevoksninger
Alt frø leveres med angivelse af afstamning og spireevne
Klængning og opbevaring for skovdistrikter

Prisliste sendes på forlangende

Kaas- Briketter

Hovedforhandler:

Nordjyllands

Kulkompagni

Nørresundby

Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas

Telf. Kaas 11

Mejeriernes og Landbrugets ULYKKESFORSIKRING

Telefon 14350
Gensidigt selskab

Ansvarsforsikring

Reventlowsgade 14
København V.

Automobilforsikring

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 7312

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

AEROLIT
DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

TELEFON SKIVE 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

TELEFON VIBORG 1330

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTENTårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten**KÄHLERS Teglværk**
Korsør**Røde — 2" — 12" — Drænrør**

Forlang tilbud

Akts. Frederiksholms Tegl- & Kalkværker
Islands Brygge 22 — København S. — Central 282**Teglværkernes**
SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 . 546

Drænrør

2" — 15"

Mursten - Tagsten

Kjellerup Betonvarefabrikved I. T. Birk .∴. Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærsbro telefon 14FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

FORLANG TILBUD

RandersMØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIKv| Marius Ødum
Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.Kun Δ mærkede varer føres
Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud**Midtjydske Betonvarefabrikker**Fabrik & lager — Telf. Herning 476
Herning og Lind Telf. Lind 45
Lager af Δ mrk. betonvarer**Petersværk Betonvare-Industri**

Nørresundby . Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget "Ringtanken" (Dansk patent nr. 59820)**Røde drænrør**

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telefon 67 Ulstrup**Krogsgades
Cementstøberi**v| J. C. Halvorsen & sønner
Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon 5019 . 5020

Ny fabrik i Vejlbj

Tlf. Riisskov 9319

Alt i betonvarer D. S. 400

Aarhus Privatbank

Stiftet 1871

Aarhus: Hovedkontor
København: Nygade 1Aktiekapital og reserver
andraget ialt ca. kr. 21.400.000.—**RØDE DRÆNRØR**

føres altid på lager fra 2" til 8" - Tilbud til tjeneste

A|S GAMMELGAARD TEGLVÆRK

Telefon 187 . Skive

Stenvad**Cementstøberi**

Telf. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig**Skive Cementstøberi**KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

Normrør

med garantimærket Δ
Imprægnering
Brøndrør**Bjerringbro****Cementvarefabrik**ved Th. Petersen
Telf. 111 Bjerringbro**ALLE** Δ **MÆRKEDE RØR**Imprægnerede
og uimprægneredeStort lager
Altid leveringsdygtig**Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor**

Telefon 58

Ølgod

Telefon 59

Til revisor genvalgtes *Vesterager*, Sdr. Omme.

Til næste års mødested valgtes *Thisted*.

Under mødet blev der sendt en blomsterhilsen til Vilhelm Egs-gaard på kommunehospitalet.

Forhandling

Olav Nielsen, Skovlund, forespurgte i tilslutning til beretningen, om ikke foreningen kunne gøre noget for at få indført ændrede skatteregler for salg af mergel fra leje, da det stadig er blevet vanskeligere at købe mergel, idet ejerne af lejerne frygter, at det meste af salgsprisen skal blive taget i skat, således som det mange steder er sket. Man må jo huske på, at mergelopgravning er et kapitalforbrug.

Vork, Oksenvad, fremhævede mergelings betydning for planteavl og landbrugets produktion i det hele taget og rettede en tak til sammen-slutningens bestyrelse, hedeselskabet samt landvæsenskommissionerne og entreprenørerne for deres medvirken til det gode resultat, der er nået. Entreprenørerne kan lave godt arbejde, men vi skal have »grimen« på dem.

Wrang, Holbøl, oplyste, at der i hans selskab havde været vanskeligheder med at få godkendt små overskridelser af de tinglyste mergelmængder. Dommeren har krævet indbetalt alle overskridelser kontant.

Sørensen, hedeselskabet, meddelte, at man mange steder tolererer overskridelser på indtil 10 % af de tinglyste beløb under hensyn til, at man ikke kan få den beregnede mængde mergel til at slå til. Når dommeren kræver overskridelserne indbetalt kontant, er det rigtigt efter loven, og det nytter ikke at protestere.

S. Louman, Grundfjør, var utilfreds med, at hedeselskabet opkrævede et beløb for udarbejdelse af oversigt og kort vedr. kalktrangsundersøgelser til brug for landvæsenskommissionen. Han ønskede beløbet fordelt på de undersøgte ejendomme, så det kan tinglyses sammen med mergelgælden for hver enkelt.

Sørensen lovede, at hedeselskabet for fremtiden skulle fordele hele udgiften på de undersøgte ejendomme, således at den kan tinglyses sammen med mergelgælden.

Mergelarbejdet.

Konsulent *S. P. Sørensen* redegjorde derefter for arbejdet i det forløbne år:

Udkørselen af mergel har i det forløbne år, fra 1. april 1951 til 31. marts 1952, udgjort 710 000 m³ eller lidt mere end i det foregående år. Mergelen er udkørt af 62 selskaber, hvoraf 57 findes i Jylland og 5 på øerne.

Den gennemsnitlige transportafstand har været ca. 11 km. Det er en stigning på godt 1 km i forhold til i fjor på grund af, at der på Fyn og Sjælland bliver transporteret forholdsvis meget på lange afstande.

Regner man med, at der anvendes ca. 18 m³ ca. 30 % mergel pr. ha, vil det sige, at der er merglet ca. 40 000 ha. Omkostningerne herved har været ca. 6,7 mill. kr. eller ca. 170 kr. pr. ha. Herfra går transporttilskudet med 814 000 kr., så udgiften for forbrugerne bliver ca. 150 kr. pr. ha.

Der er nu ialt siden krigen dannet 105 nye selskaber eller foretaget

udvidelser med nye serier indenfor ældre selskaber. Det er en mindre tilgang end i de nærmest foregående år, idet landet nu er ved at være dækket.

Det må være på sin plads at minde om, at et mergelselskab ikke kan blive ved at køre videre i det uendelige på samme bevilling, idet bestyrelsen skal sørge for, at arbejdet bliver afsluttet med regnskabsmøde så betids, at mergelgælden kan amortiseres indenfor det tidsrum af højst 15 år, som bevillingen lyder på

Kan man ikke nå at forsyne alle de kalktrængende arealer i løbet af 2—3 år, må arbejdet alligevel afsluttes med regnskabsmøde for den første del, man kan derefter søge en ny bevilling og begynde på en ny serie med særskilt regnskab.

Priserne har været stigende for såvel opgravning som udkørsel. I gennemsnit er der omtrentlig betalt pr. m³: Mergel 0,75 kr., opgravning 2,85 kr., administration 0,75 kr., eller ialt 4,35 kr.

Kørselen er betalt med ca. 3,35 kr. for 5 km, idet de med Landsforeningen af danske Vognmænd sidst aftalte prisforhøjelser endnu ikke er slået igennem fuldtud. For nytegnede medlemmer betales kørselen efter aftalen med 2,60 kr. for den 1. km og derefter stigende med 0,30 kr. pr. påbegyndt km, altså for 5 km 3,80 kr.

Selvom priserne er steget, må mergelen dog siges at være relativ billig, når 1 kbf. mergel kan købes for 1 td. korn.

Financieringen foregår nu næsten udelukkende fra nationalbanken gennem lokale banker eller sparekasser, som i mange tilfælde yder foreløbige lån, indtil tinglysningen har fundet sted.

Der er givet nationalbanken bemyndigelse til mod finansministeriets garanti at udlåne yderligere 5 mill. kr. til mergelselskaber. Det er en ordning, vi må være glade for, da det giver os mulighed for at fortsætte mergelarbejdet nogenlunde uhæmmet, selvom det iøvrigt er meget vanskeligt at låne penge.

Regnskabsføringen bliver i mange tilfælde varetaget af en bankfunktionær, som modtager et mindre beløb enten een gang for alle eller pr. medlem i selskabet.

Det er ret almindeligt, at der betales 1,50 kr. pr. medlem for anlæg af regnskabet. For regnskabsføring, papir og porto m. v. beregnes 1 kr. pr. ydelse, som opkræves. Andre steder beregnes 2 ‰ af hovedstolen for regnskabsføring.

Der er grund til at advare mergelselskaberne imod at binde sig til større faste udgifter, inden de er fuldstændig klar over hvor store beløb, der er til rådighed til administration.

Tilskudet til mergel- og kalktransport er beregnet efter landbrugsministeriets regler af 29. marts 1951. Det vil sige, at der til transport af mergel pr. bil er ydet 8 øre pr. ton pr. km for afstande indtil 30 km.

Til transport af kalk er ydet 8 øre pr. ton pr. km for afstande indtil 15 km og derefter 2 øre pr. km.

Til transporten pr. bane og båd er udbetalt $\frac{1}{10}$ af fragten efter fradrag af 6 kr. pr. 10 t for mergel og 20 kr. pr. 10 t for kalk.

Det bevilgede beløb (1 400 000+400 000 kr.) er fordelt på følgende måde:

Mergel pr. bane	19 186 tons.	Tilskud	43 114
» » bil	60 441 »	»	92 186
Mergelselskaber	888 227 »	»	814 289
Kalk pr. båd	16 070 »	»	99 842
» » bane	102 900 »	»	624 034
» » bil	54 769 »	»	136 733
	<hr/>		
	1 141 593 tons.	Tilskud	1 810 198

For indeværende finansår må bevillingen på 1 500 000 kr. ikke overskrides, hvorfor der er gennemført den ændring af reglerne, at der foreløbig kun udbetales halvdelen af tilskudsbeløbet beregnet i henhold til reglerne af 29. marts 1951. Såfremt det ved finansårets slutning viser sig, at bevillingen vil blive overskredet, nedsættes tilskudet forholdsvis. Der kan antagelig blive tale om en nedskæring på indtil 20 %.

Denne nyordning får den ulempe for mergelselskaberne, at de kan komme til at vente på det sidste tilskud indtil 1 år og som følge deraf heller ikke kan afslutte regnskabet, før tilskudet er indgået.

For de medlemmer, som skal have mergelen på kredit, betyder det ikke så meget. Men de medlemmer, som ønsker at betale kontant, må erlægge den fulde fragt, og når så tilskudet til sin tid kommer, må de have beløbet udbetalt.

Her er et af de områder, hvor foreningen ved forhandling med de bevilgende myndigheder kan gøre sin indflydelse gældende, så vi får nogle tilskudsregler, der er til at arbejde med.

Rentetilskud er udbetalt til 2 mergelselskaber med ialt 75 kr.

Hermed falder dette tilskud bort, idet alle de nye mergelselskaber får fragttilskud og ikke er berettiget til rentetilskud.

Mergelspredningens udførelse har den allerstørste interesse ikke mindst på egne, hvor der er fare for skadevirkning ved overmergling.

Sammen med planteavlkontoret, Skanderborg, har vi foretaget forsøg med maskinspredning sammenlignet med håndspredning. Det viste sig, at der kunne spredes bedre med maskine end med håndkraft, men der skal arbejdes rigtigt med maskinen, så er der mulighed for at fordele små mængder.

Når der er mulighed for at anvende maskine til spredning af de små mængder, skulle der ikke være anledning til at købe den dyre pulv. kalk

på egne, hvor mergelen er billigere pr. tons kulsur kalk og har en bedre virkning.

Mergel- og kalkforsøgene, der bekostes af foreningen og udføres under ledelse af plantavlkontoret i Skanderborg, er ført videre og giver værdifulde resultater.

Konsulent Dam Kofod, som er forhindret i at komme til stede, har bedt mig omtale forsøgene her.

I kalkforsøgene har de forskellige midler givet noget nær samme stigning i reaktionstallet. Tilførsel af 4000 og 8000 kg har bevirket en stigning på henholdsvis 0,7 og 1,2 enheder.

Den samme tilførsel af kalk i mergel har givet en lidt større stigning, nemlig 0,8 og 1,5 enheder.

Udbytteforsøgene udviser nogle meget store udslag for tilførsel af kalk og mergel. Den bedste virkning er opnået ved tilførsel af lavprocentige mergelformer.

Der er ingen tvivl om, at mergel er at foretrække frem for kalk på sandjorder. Det er dog for tidligt at foretage en vurdering af de forskellige midlers indbyrdes værdiforhold.

Det gensidige Forsikringsselskab

»Dansk Plantageforsikringsforening«

Den 16. september holdt »Dansk Plantageforsikringsforening« repræsentantskabsmøde i Varde. Formanden for repræsentantskabet, skov ejer *J. Kiildsen*, Lynderupgaard, bød velkommen og udtalte smukke mindeord om konsul *Chr. Hansen Aabenraa*.

Af direktør *Steenstrups* beretning fremgik det, at der ialt pr. 1. april 1952 var 1472 forsikringer med et areal på 59 065 ha. Der er i regnskabsåret 1951—52 tilmeldt 27 nye plantager med et samlet areal på 1248 ha og udmeldt 33 plantager med areal 637 ha. I tidsrummet 1. april—1. september d. å. er tilmeldt 1126 ha, således at der pr. 1. september 1952 er forsikret ialt 60 191 ha.

I refunderede erstatninger er i årets løb indgået 6388 kr. og i skadeserstatninger er udbetalt 35 780 kr. — Der er i 1952 anmeldt 7 brande, alle småbrande. Forsikringsforeningen kommer sikkert kun til at udrede erstatning til genplantning af ca. 1,3 ha. Pr. 1. septbr. 1952 er foreningen erstatningspligtig for et beløb på ca. 37 298 kr. Regnskabet, der gengives andetsteds i tidsskriftet, blev forelagt og godkendt.

Alle valg var genvalg.

D. P.

Nye plantagearealer

Nr. 3395 A. *Carlskov plantage*, ca. 12,1 ha, Virring sogn, Randers amt. Ejer: Direktør *C. J. Knaack*, Floes Skov pr. Uggeluse.

Arbejdet ledes af skovrider *A. Thyssen*.

- Nr. 3396 A. *Riiskjær plantage*, ca. 13,2 ha, Tim sogn, Ringkøbing amt.
Ejer: Gårdejer Enevold Tokkesdal, Riiskjær pr. Ulfborg.
Arbejdet ledes af skovfoged P. Westergaard.
- Nr. 3397 A. *Klinkenborg plantage*, ca. 16,8 ha, Thyregod sogn, Vejle amt.
Ejer: Andreas Østergaard, Dørken pr. Thyregod.
Arbejdet ledes af skovrider A. Mørch Sørensen.
- Nr. 3398 A. *Tammestrupgaard plantage*, ca. 15,6 ha, Essenbæk sogn, Randers amt.
Ejer: A/S De forenede jydsk Garverier og Trikotagefabrikker, Aarhus.
Arbejdet ledes af skovrider A. Thyssen.
- Nr. 3399 A. *Simmelkjær Sparekasses plantage*, ca. 55,3 ha, Simmelkjær sogn, Ringkøbing amt.
Ejer: Simmelkjær Sparekasse, pr. Sunds.
Arbejdet ledes af skovrider Fr. Piper.
- Nr. 3400 A. *Skov Olesens kommuneplantage*, ca. 50,4 ha, Ikast sogn, Ringkøbing amt.
Ejer: Gjellerup kommune pr. Hammerum.
Arbejdet ledes af skovrider Fr. Piper.
- Nr. 3401 A. *Gudumkjær kommuneplantage*, ca. 33,6 ha, Gjellerup sogn, Ringkøbing amt.
Ejer: Gjellerup kommune.
Arbejdet ledes af skovrider Fr. Piper.
- Nr. 3402 A. *Ernsts plantage*, ca. 4,6 ha, Bryrup sogn, Skanderborg amt.
Ejer: Gartner V. Andersen, Nr. Snede.
Arbejdet ledes af skovrider Fr. Piper.
- Nr. 3403 A. *Anders Pindstrups plantage*, ca. 16,7 ha, Hornum sogn, Aalborg amt.
Ejer: Gårdejer Anders Pindstrup, Hæsum pr. Støvring.
Arbejdet ledes af skovrider S. Lybye.
- Nr. 3404 A. *Slaabakkegaard plantage*, ca. 208,7 ha, Raabjerg sogn, Hjørring amt.
Ejer: Slaabakkegaardfonden, Slaabakkegaard, Aalbæk.
Arbejdet ledes af skovrider Sven Larsen.

I få ord — ★

★ ★

Hedeselskabets forretningsførere

Planteskoleejer *Hother Paludan*, Klarskov, har overtaget foretningsførerhvervet for *Vordingborg* distrikt efter sin afdøde fader planteskoleejer *O. Paludan*, Klarskov, der havde været hedeselskabets forretningsfører siden 1931.

*

Danske Forstkandidaters Forening havde den 5. september generalforsamling i Kolding, og den følgende dag en udflugt med studiebesøg til hedeselskabets 7. og 11. plantagedistrikt omkring Vorbasse—Holsted, idet Refsinghede, Tirslund, Stilde, Løbners, Hovborg, Høllund Søgaard, Fromseier og Slauggaard plantager besøgte. I ekskursionen deltog ca. 100 forstkandidater fra hele landet.

*

Fra hedeselskabets grundforbedringsvirksomhed

Fra distriktskontorerne under hedeselskabets mose- og engafdeling foreligger der en opgørelse over arbejdet i juni—juli måned 1952.

Det fremgår heraf, at der i månedernes løb er fuldført følgende arbejder: 835 dræningsarbejder omfattende 3484 ha og til en anslået udgift på 4 562 950 kr., 28 vandløbsreguleringer (822 ha) til 866 230 kr., 11 opdyrkningsarbejder (153 ha) til 114 740 kr., 2 kalknings- og merglingsarbejder (23 ha) til 2290 kr., 32 sager af forskellig art (21 ha) til 14 895 kr., eller ialt 908 sager omfattende 4203 ha og til en udgift på 5 561 105 kr.

I samme måneder er der ved samtlige distrikter færdigprojekteret og tilstillet rekvirenterne 646 arbejdsplaner omfattende 3610 ha til en anslået udgift på 4,8 mill. kr.

C. V. S. L.

*

Tinglev og omegns plantningsforening har holdt generalforsamling. Der er i 1951 udleveret 55 834 løvtræer og 50 250 nåletræer. Valgene var genvalg. Det vedtoges at søge et plantningslaug oprettet, og gæstgiver *Johs. Petersen*, *Terkelsbøl*, valgtes til at søge lauget organiseret, så man kunne få Det flyvende Korps i gang på egnen.

*

På *Hedebrugets generalforsamling* i juli måned oplyste formanden, fhv. folketingsmand *Laust Nørskov*, at Hedebrugets medlemmer i 1951 havde opdyrket 3007 ha hede. Hertil var der ydet et tilskud på 225 552 kr., fordelt på 1590 opdyrkere. 109 ansøgere havde fået bevilget og udbetalt nybygger-tilskud med ialt 35 600 kr. Til forsøg var der brugt 18 000 kr. og til vejanelæg 7000 kr.

I de nærmest foregående år har det ved Hedebrugets hjælp opdyrkede areal varieret stærkt som følge af besættelsestiden og de derefter følgende vanskelige år. I 1950 ydedes tilskud til 3823 ha, i 1949 til 3587 ha, i 1948 til 2272 ha, i 1947 til 1700 ha, i 1946 til 1375 ha, i 1945 til 1163 ha, i 1944 til 1554 ha, i 1943 til 2086 ha, i 1942 til 2850 ha, i 1941 til 4191 ha, i 1940 til 3778 ha, i 1939 til 4128 ha, i 1938 til 4027 ha, i 1937 til 4020 ha.

*

*Manden har ære af markernes hegn,
velplejet pryder de avling og egn.*

K—k.

*

Om Ulfborg sogn

har lokalhistorikeren *Alfred Kaae* i Torsted pr. Ulfborg udsendt en stor og dejlig bog på 220 sider. Bogen er smukt fremstillet hos *Rasmussen* i Ringkøbing, er forsynet med et utal af sirlige og fint føjte tegninger og beskæftiger sig væsentlig med sognets historie op til omkring 1890.

I et senere nummer af tidsskriftet vil der fremkomme en udførlig anmeldelse.

*

Det ophævede *Sjelle mergelskabs* forretningsudvalg har nu fået udfærdiget fundatsen for det legat på 35 000 kr., som er oprettet af mergelskabets restformue til studiehjælp for unge landbrugsmedhjælpere indenfor mergelskabets tidligere område. Dommeren i Hammel skal altid være formand for legatbestyrelsen, og den samme person kan ikke nyde hjælp fra legatet igennem mere end 3 år.

*

Ca. 40 hollandske forstmænd var i juni hedeselskabets gæster ved et studiebesøg i plantagerne omkring Vorbasse.

*

Skovrider Kr. Fromsejer, Skærbæk, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

En prøve i praksis

Den 8. juli hærgedes en stor oplagsplads i Aarhus af en voldsom og ødelæggende brand. Strålevarmen fra bålet var en overgang så stærk, at brandfolkene måtte have særlig beskyttelse for at kunne arbejde med slukningen. Som billedet viser, klaredes problemet ved at frivillige soldater stillede en skærm op af Troldektplader. Det blev en stærkt overbevisende demonstration af Troldektpladernes isolationsevne og modstandsdygtighed overfor ild.

Et tilsvarende eksempel fremhæves af »Berl. Tid.« ved genindvielsen af Bellahøj-restaurant, idet bladet nævner, at der er lagt et lag Troldekt under stråtaget for at sikre mod en ny brandkatastrofe. Det var måske en ide at anvende Troldektplader overalt under stråtage, fordelene er øjensynlig.

I Sverige anvender domænestyrelsen overalt i Lapland et produkt svarende til det danske Troldekt som isolering mod jordkulde i stalde ved at grave pladen halvt ned i jorden langs indersiden af bygningens cement-sokkel. Gennem mange år har man her lært, at træbetonpladerne heller ikke ødelægges ved direkte forbindelse med jorden.

I det hele viser det sig, at træbetonplader, således som de er udformet i Troldektproduktet, stadig finder nye anvendelsesmuligheder, fordi de er så »handy« og af så høj kvalitet.

*

*Læhegn er godt, og plantningen billig;
plantningsforeningen hjælper dig villig.*
K—k.

*

På ungskuet i Randers var der i år arrangeret en ret stor udstilling om mergling og kalkning, hvortil hedeselskabet havde udlånt en del billeder og statistik. Udstillingens oplysninger om fordelene ved den rigtige tilførsel af kalk til agerjorden i modsætning til de skadelige følger af overkalkning var genstand for megen og fortjent opmærksomhed. I et smukt lille hefte, som kunne erhverves af interesserede, var samlet alle de vigtigste detaljer.

★

Plantningsselskabet Sønderjylland holdt den 13. september generalforsamling i Skærbæk. Driftsregnskabet udviste et overskud på 46 000 kr. og status balancerede med 628 000 kr. Formanden, bankdirektør *Paulsen*, Tønder, redegjorde for nationalbankens jubilæumsgave på 50 000 kr., og oplyste, at den endelige form for legatet endnu ikke var fastlagt. Alle valg var genvalg, dog ønskede direktør *Chr. E. Flensborg* på grund af alder ikke at lade sig genvælge, og den ledige bestyrelsesplads vedtoges det at lade henstå ubesat indtil videre.

*

En lille bærhøst

Blåbærrerne slog fuldstændig fejl i år. Der har i virkeligheden ingen blåbær været udbuddt. Ganske vist ser det nu sidst på sommeren ud, som om der stadig findes en del blåbær på planterne, men det er bærrerne af en sen, anden blomstring, og i kurvene fylder de intet.

Også med hensyn til tyttebær har nattefrosten i maj virket uheldigt. Tyttebærrerne er blevet sent modne, og optræder kun meget spredt. Der er ikke de klaser af bær, som undertiden kan findes, og det tykke røde tæppe af bær, som man har oplevet nu og da, findes ingen steder, heller ikke hvor nattefrosten er gået udenom i plantagekanter og lignende steder. I fjor var der ikke mange tyttebær, men i år vil der utvivlsomt være endnu færre. Kongenshus-arealerne skuffer således igen i år med tyttebær.

— — —

Den kolde august har givet en lang lyngblomstring, men kulden har hindret bierne i at få det fulde udbytte af trækket. Blæst og kulde prægede det meste af august, og det blev først omkring 1. september, at der kom fart i trækket. Trods alt regnes der med en nogenlunde lynghonninghøst ud over hedeegnene.

*

A/S *Dover* plantage i Thy har holdt generalforsamling på Hovmarks-*gaarden*. Årets driftoverskud udgør 12 077 kr., og status balancerer med 97 470 kr. Alle selskabets ejendomme er nu gældfrie, og reserverne er større end aktiekapitalen. Det vedtoges at udbetale 4 % i udbytte.

*

A/S *Løbners plantage* har holdt generalforsamling i Holsted. Driftsregnskabet balancerede med 59 952 kr. og udviste et overskud på 14 935 kr. Et forslag om at udbetale udbytte blev forkastet.

Af bestyrelsen afgik efter tur formanden *M. Ebbesen*, *Sekjær*, rentier *Chr. Thygesen*, »*Skovbjerg*«, eksportør *Nis Petersen*, *Lundtofte*, og skovrider *Kelp*, *Stilde*. Formanden frabad sig genvalg, og i hans sted nyvalgtes gdr. *Ebbe Jørgensen*, *Sekjær*. De øvrige genvalgte. Den afgåede formand udnævntes til æresmedlem.

*

Teknologisk Instituts kursus for efteråret og vinteren er nu lagt til rette, og oversigt herover kan fås ved henvendelse til instituttet i København. Der er kursus for mere end 100 forskellige specialer, og de fleste af dem kan der opnås tilskud til.

*

Hvordan læ kan virke

Skovrider C. F. Jensen, Hurup, havde for nylig inviteret formændene for landbo- og husmandsforeningerne og disses planteavlsudvalg samt planteavlskonkulentene til et besøg i Dover plantage for at vise, hvad læ betyder for at få gode afgrøder på markerne.

Skovrider Jensen og skovfoged Viggo Nørgaard viste rundt på den tjenestejord, der hører til, og skovrider Jensen fortalte til indledning, at han og skovfogden samme dag havde opsøgt en 92-årig og en 88-årig på egnen og bedt dem fortælle, hvordan hovmarksgården var som landbrug den første tid, de kunne huske, altså da dens marker lå frit og forblæste uden læ. Begge havde de erklæret, at det var en dårlig gård, der holdtes kun 2 køer og den væsentligste indtægt var salg af to tillægskreaturer årlig. Afgrøderne var dårlig, og om foråret var markerne hvide.

Ja, sagde skovrideren, da var mulden blæst væk, så der øverst lå kvartssandet og lyste. Se så, hvordan det nu er!

Og der blev set på markerne, sandmuldet jord, men med muldens farve. Og om de afgrøder, der stod på markerne, havde gæsterne kun lovord, det kunne ikke være bedre. Yderligere oplyste skovfoged Nørgaard på forespørgsel, at på den samme jord, hvor der den gang kunne holdes 2 køer, var der nu 19 kreaturer og to store heste.

Der blev af gæsterne takket for, hvad de havde fået lejlighed til at se, og samtidig blev der rettet tak til skovrider Jensen for hans utrættelige arbejde i amtet for at fremme læplantningen.

*

*Mildere klima det bliver ad åre,
når alle planter om marker og gårde.*

K—k.

*

Bondeplageren var også foregangsmand

Bondeplageren Hans Rosborg*), der i tiden op til 1750 ejede det nuværende Ormstrup og Rosborggaard i Fjends herred, har sat sig minder på mange måder, først og fremmest som pengepuger og bondeplager. Der kan dog også være grund til at huske ham for andet, bl. a. er han den første, der tilbyder kongen at foretage en opdyrkning på Alheden. Må han blot få en assessortitel, tilbyder han i 1738 »på egen bekostning at opdyrke så stort et stykke af kongens Alhede omkring Grønhøj som svarer til en almindelig bondegård«. Skønt han hævder at »have gjort Bekostning paa jærnblesagne Plove, Jærnharver, Bæster, Bøller (Stude), Redskaber o. s. v.«, bliver der intet ud af forslaget. I 1743 indsamlede regeringen oplysninger om tilstanden rundt i riget, og den 82-årige Hans Rosborg giver mange interessante oplysninger. Han nævner således, at han på »Wormstrup« har dyrket 100 tdr. land mose og kjær, og andet steds skildrer han opdyrkningsdetaljerne vedrørende moserne: »2 Bæster og 2 Bøller (Stude) for hver Plov«, og da han langt om længe havde fundet »Lim« (mergel) gav han jorden deraf, »tyndt som det med en Sold var selt paa Jorden, dog aldrig mere end een Gang, saa længe Verden vaarre«.

Hans Rosborg nævner, at han herefter avlede mægtigt på jorden. Det har en betydelig historisk interesse, at Rosborg har anvendt mergel før 1740, og at han har forstået at anvende den med mådehold. I »Økonomiske Magazin« nævnes 1757 Mads Lillelund, Sindinggaard, som den første, der i 1746 systematisk anvendte mergel. Hans Rosborg har altså været forud.

*

A/S Egeris plantage ved Videbæk har afholdt generalforsamling og vedtaget at udbetale 10 % i udbytte. Til bestyrelsen er nyvalgt installatør P. W. Jespersen, Videbæk.

*

*) Se Jydske Saml., 8. bd.

I Holland er der i løbet af de sidste 120 år opdyrket ca. 500 000 ha hede, således at der nu kun er ca. 100 000 ha tilbage, og disse regner man med ikke at røre ved, idet de skal bevares dels af videnskabeligt hensyn, dels til militært brug og dels som rekreatiionssteder for befolkningen. I nærheden af Arnhem findes ca. 5000 ha fredede hedearealer.

*

Die kleine Rosa —

Departementschef *Andreas Møller* er født i Tørring præstegård. I hans barndom færdedes de såkaldte zigøjnere hyppigt på egnen og optrådte som påtrængende tiggere, hvem man dog ikke brød sig om at afvise altfor hårdhændet. Engang indfandt sig sådan en kvinde med barnevogn. Vognen blev stillet i skyggen udenfor, medens konen på gebrokkent dansk-tysk tiggede sig forskellige madvarer. Efter at dette første og vigtige formål var opnået, begyndte hun med en rivende tungefærdighed at fortælle om »den lille Rosa«s mangel på tøj, så pastorinde Møller lod sig røre og fandt en del børnetøj frem, som kvinden tog til sig. Nu var fru Møller imidlertid blevet interesseret og ville endelig se barnet i barnevognen, men så kom overraskelsen, da fru Møller ikke lod sig afvise, idet zigøjnersken slog ud med hånden og erklærede: »die kleine Rosa, sie ist aber längst gestorben.«

*

A/S Hundsbæk plantage ved Vejen udbetaler i år 10 kr. i udbytte pr. aktie. Det er første gang, der betales udbytte siden stiftelsen i 1889. Regnskabet balancerede med 34 520 kr. og udviste et driftsoverskud på 11 766 kr. Til bestyrelsen er genvalgt gartner *Burkal*, Vejen.

*

*Har du ej læ, så plant nu i år!
Spar ikke skilling, mens daleren går!*
K—k.

*

A/S Tirslund plantage udbetaler i år 12 % i udbytte. Driftsregnskabet balancerede med 12 488 kr. og viste et overskud på 2817 kr. Til bestyrelsen er genvalgt bankdirektør *Christiansen*, Brørup. Februarstormen i år væltede en træmængde i plantagen, der svarede til 4 års normal hugst.

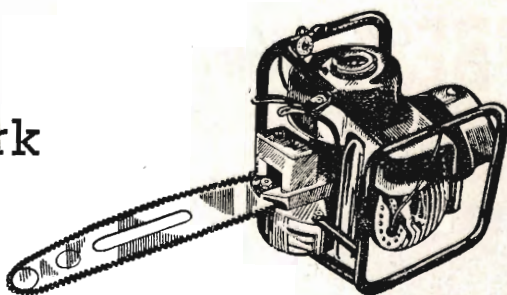
*

Ekspert af myrer

»Skogbrukeren« fortæller, at Instituttet for anvendt Zoologi ved Würzburg Universitet opdrætter skovmyrer til — eksport. De sendes til lande, hvor træerne trues af skadedyr, idet man har opdaget, at den lille røde skovmyre spiller en vigtig rolle i kampen for at bevare skoven. Ved at myrerne fortærer en række skadedyr beskytter en myretue træerne i en omkreds af 200—500 meter. De små skovmyrer kan have op til 5000 dronninger i en tue, så det volder ikke vanskeligheder at drive avl af myrer.

I skov som på savværk

— er JO-BU saven den ide-
elle kædesav til fældning og
afkortning af alle hårdheder.

Enhver køber af JO-BU saven får for-
inden en grundig instruktion i betje-
ning og vedligeholdelse af saven. Den
er godkendt af skovbrugets redskabs-
udvalg — og vi yder 1 års skriftlig
garanti.

JO-BU saven er forsynet med 5½ hk
benzinmotor og vejer 17 kg. Maximal
skærelængde 112 cm. Skriv eller ring
og aftal tid for en faglig demonstra-
tion.

Akts. NORDISK VENDITOR

TORDENSKJOLDSGADE 14 . KØBENHAVN K . TLF. BYEN 9825

FRØKONTORET

(for undersøgt markfrø)
— Grundlagt 1887 —

KOLDING
Telefon 43

Herning Hede- & Discontobank

10—12½, 2½—5
Telefon 5 . 273 . 720

Skovarbejderskolen

afholder i kursusssæsonen 1952-53
seks kursus.

Kursus nr.

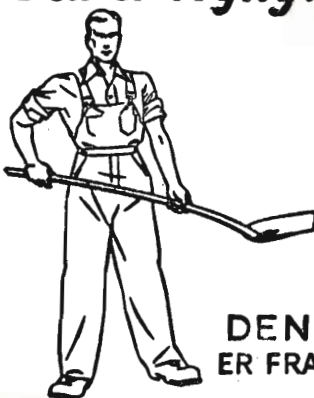
- 1) 11. septbr. til 9. oktbr. 1952
- 2) 16. oktbr. til 13. novbr. 1952
- 3) 20. novbr. til 18. decbr. 1952
- 4) 5. januar til 9. januar 1953
- 5) 2. februar til 27. februar 1953
- 6) 3. marts til 28. marts 1953

Det tilrådes folk fra udprægede
nåletræsdistrikter at søge ophold
på kursus nr. 4, der vil blive af-
holdt i januar måned 1953, og som
vil blive lagt til rette med særlig
henblik på arbejdet i disse skove.
Ansøgning om optagelse på kursus
indsendes til skovarbejderskolen,
Kagerup St. Ansøgningskemaer
og skoleplan fås ved henvendelse
hertil.

A. Philipsen & Co.

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Den er rigtig!

DEN
ER FRA

Zinck GODT-
HAAB

PALUDANS PLANTESKOLE

--- KLARSKOV ---
130 tdr. land

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forslang prisliste

TELEFON KLARSKOV NR. 9

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjyds Brunkul Industri

Tlf. Kølkeø 28 x

Katrinebjerg Teglværk

Tlf. Hejnsvig 17

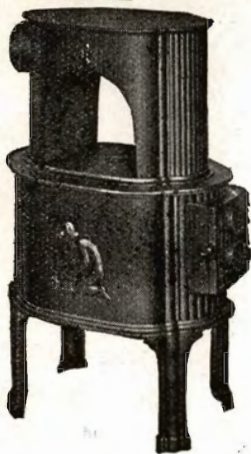
Mursten - Drænrør

SPRIT

til teknisk Anvendelse.

RIBE *Brændeovne og Tørveovne*

Brændekaminer Brændekomfurer

Moderne emailerede
Rundtræk-Kaminer
i mange Typer og Størrelser.
Ovne & Komfurer.
Bygnings-Støbegods
RIO Radiatorer
Ribe Centralvarmekomfurer
Brochure sendes paa Forlangende

A/S RIBE JERNSTØBERI · RIBE
GRUNDLAGT 1848 · TELEFON: RIBE 261 (3 LINIER)

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer.

Tjæreborg cementstøberi.

Hurtig levering.

Telefon 21.

Reel betjening.

Landbrugslofteriet

udlodder årligt
kr. 5.485.620

Største gevinst
2 gange årligt
kr. 80.000

Røde DRÆNRØR

fra 2"-12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«

Teglværk
Telefon 10 Ulstrup

AKTIESELSKABET **SKARREHAGE MOLERVÆRK**

FRÆSNING

af eng og mose udføres med Diesel-traktorer
til konkurrencedygtige priser.

Johs. Kirk, Svejstrup pr. Bjerregrav — Telefon Raasted 107

NB. Mangeårig fræserfører ved hedeselskabet, hvorfra fineste
anbefaling foreligger.

Traktorer · Landbrugsredskaber
Landbrugsvogne · Automobiler
Reserve dele · Tilbehør
Traktor-,
Automobil-, og Maskinværksted

A. Philipsen Akts.

Tlf. 532

Vesterbrogade 7—9, Viborg

Tlf. 1064

AALBORG TAFTEL AKVAVIT.

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)
Kontor i Karup

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (3 lin.)

Sct. Mathiasgade 68
Kontortid: Kl. 9—15

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeforening

Vesterbrogade 15
København V.

Telef. 6659 - 5974

Det gensidige Forsikringsselskab
»Dansk Plantageforsikringsforening«

Driftsregnskab for året 1. april 1951—31. marts 1952

Indtægt.	
Kassebeholdning pr. 1/4 1951..	kr. 22.699,01
Indskud af 1030 ha à 1 kr.	» 1.030,00
Præmie	» 17.952,00
Renter	» 6.339,40
1 udtr. obligation	» 2.000,00
Tilbagebetalt stempelafgift	» 688,00
Refunderet erstatning	» 6.388,00
Kr.	57.096,41

Udgift.	
Udbetalte erstatninger.	kr. 35.780,55
Abonnement på Falcks redningskorps.	» 2.000,00
Stempelafgift + stempelmærker	» 103,50
Administrationsudgifter	» 6.304,82
Kassebeholdning pr. 31/3 1952..	» 12.907,54
Kr.	57.096,41

Status pr. 31. marts 1952

Aktiver.	
Beholdning af obligationer, nom. 179.100 kr.	kr. 138.175,00
Kasse-, bank- og girobeholdning	» 12.907,54
Kr.	151.082,54

Passiver.	
Reservefond:	
For sidste år	91.512,51
Årets underskud	15.429,97
Tekniske reserver:	
Skadesreserve.	» 75.000,00
Kr.	151.082,54

Viborg i april 1952.

I bestyrelsen for Det gensidige Forsikringsselskab »Dansk Plantageforsikringsforening«.
 Regnskabet revideret. Intet at bemærke.
 Fr. Heise F. C. Winther

B. Steenstrup / P. Ditlev Petersen
 Direktion. Kasserer.
 Varde, den 16. september 1952.
 Chr. Lüttichau A. Holm A. Olutsen

Frøavlscenret
HUNSBALLE
 Holstebro - Tlf. 533
 Frøavl og frøhandel

**SPEJLBORGS
 PLANTESKOLE**
 BRØNDERSLEV
 Telefon 382
 SKOV-, LÆ-
 OG HÆKPLANTER

Aktieselskabet
GYRO
 Skive Jernstøberi
 og Maskinfabrik

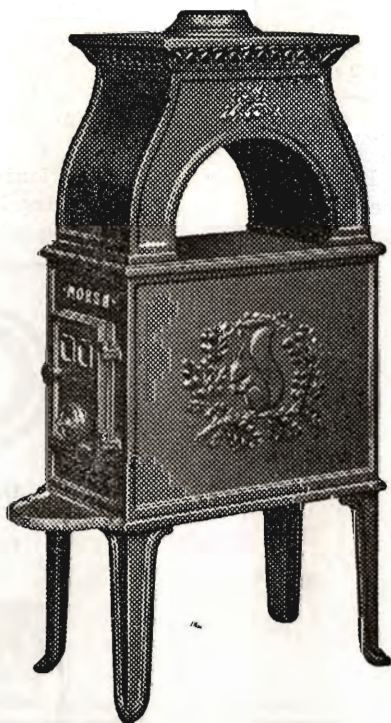
GUGKALK
 forøger Afgrøderne
 De penge kommer igen
 med gode renter,
 for hvilke man GUGKALK
 til marken henter.
Gug Kalkværk
 Elmealle 2, Aalborg, Tlf. 2908

Castrix
 til bekæmpelse af
 HUSMUS, SKOV MUS,
 RØDMUS, MARKMUS
 Anerkendt af Staten
 Skadedyrlaboratorium mod mus

Det gensidige forsikringsselskab
Dansk Plantageforsikringsforening
 tegner forsikring for genplantningsværdien for nåletræs-
 plantager overalt i Danmark. — Indskud een gang for alle
 1 kr. pr. ha. Årlig præmie pr. ha 30 øre, minimum 2 kr.
 Vedtægter og indmeldelsesblanketter ved henvendelse til
 FORENINGENS KONTOR I VIBORG
 Telefon 1340

A/s De forenede Teglværker
EGERNSUND TELEFON 13 OG 14
 LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

Morsø Støbejerns

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL HOFLEVERANDØR
NYKØBING MORS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, civilingeniør J. Parbo (formand),
afdelingsleder, skovridder B. Steenstrup og botaniker N. C. Nielsen.
Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg